

مجموعه میزگردهای علمی همایش
«پلیس زن و مبارزه با مواد مخدر و روان گردان»

www.ketaboo.ir

مجتمع آموزشی زنان پلیس

معاونت پژوهش

خرداد ماه ۱۳۹۰

سرشناسه: همایش ملی پلیس زن و مبارزه با موادمخدر و روان گردان (نخستین : ۱۳۹۰: تهران)
 نام پدیدآور: مجموعه میزگردهای علمی همایش پلیس زن و مبارزه با مواد مخدر و روان گردان) زیر نظر معاونت
 پژوهش مجتمع آموزشی زنان پلیس.
 مشخصات نشر: تهران: دانشگاه علوم انتظامی ناجا، ۱۳۹۰.
 مشخصات ظاهری: ۲۳۶ ص.
 شابک: ۵۰۰۰ ریال : ۷-۶-۵۷۰۵-۶۰۰-۹۷۸
 فهرست نویسی: فیبا
 موضوع: زنان پلیس- ایران- کنگره ها
 موضوع: موادمخدر- مبارزه و کنترل- کنگره ها
 شناسه افزوده: دانشگاه علوم انتظامی ناجا
 شناسه افزوده: دانشگاه علوم انتظامی ناجا. مجتمع آموزشی زنان پلیس. معاونت پژوهش
 رده بندی کنگره: ب ۱۳۹۰ ۸۵ / ۸۰۲۳HV
 رده بندی دیویی: ۳۶۳/۲۰۸۲
 کتابشناسی ملی: ۲۳۲۳۲۴۶
 درخواست: ۱۳۹۰/۰۲/۱۰
 پاسخگویی:
 کد پیگیری: ۲۳۲۲۵۴۷
 کلیه حقوق این سایت محفوظ است. سازمان اسناد و کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران، ۱۳۷۹-۱۳۸۹

مجموعه میزگردهای علمی همایش «پلیس زن و مبارزه با مواد مخدر و روان گردان»

نشانی: تهران - انتهای اتوبان شهید همت غرب- بعد از پلی رودخانه کن- دانشگاه علوم انتظامی -
 مجتمع آموزشی زنان پلیس - معاونت پژوهش
 تلفن: ۴۸۹۳۱۸۳۱-۴۸۹۳۱۸۶۴

نام کتاب: مجموعه میزگردهای علمی همایش پلیس زن و مبارزه با موادمخدر
 زیر نظر: معاونت پژوهش مجتمع آموزشی زنان پلیس

ویرایش ادبی: ایرج تبریزی

ناشر: انتشارات دانشگاه علوم انتظامی

نوبت چاپ: اول

شمارگان: ۱۰۰۰ جلد

لیتوگرافی و صفحه آرایی: نشر روناس

شابک: ۷-۶-۵۷۰۵-۶۰۰-۹۷۸

همایش ملی «پلیس زن و مبارزه با مواد مخدر و روان گردان»

اعضای شورای سیاستگذاری همایش: سر تیپ پاسدار علیرضا جزینی - سر تیپ پاسدار حسین ذوالفقاری - سر تیپ پاسدار سید اصغر جعفری - سر هنگ دکتر امیر حسین یوری - دکتر فریبا شایگان - دکتر تهمینه باهری

دبیر همایش: سر تیپ پاسدار علیرضا جزینی

دبیر علمی همایش: سر تیپ پاسدار سید اصغر جعفری

دبیر اجرایی همایش: سر هنگ عماد رایان پور

نهادهای مشارکت کننده همایش: دانشگاه الزهراء، پژوهشکده خانواده دانشگاه شهید بهشتی، دانشگاه علامه طباطبائی، مرکز تحقیقات سوء مصرف و وابستگی به مواد دانشگاه علوم بهزیستی، دفتر امور زنان و خانواده ریاست جمهوری، ستاد مبارزه با مواد مخدر ریاست جمهوری، پلیس مرزبانی ناجا، پلیس مبارزه با مواد مخدر ناجا، قوامين بانک، دفتر امور زنان وزارت کشور، استانداری تهران، شهرداری تهران، سازمان تحقیقات و مطالعات ناجا، اداره کل زیباسازی شهرداری

هیئت علمی همایش: سر تیپ پاسدار علیرضا جزینی - سر تیپ پاسدار حسین ذوالفقاری - سر تیپ پاسدار سید اصغر جعفری - سر هنگ دکتر امیر حسین یوری - سر هنگ دکتر غلامرضا محمدنسل - دکتر فریبا شایگان - دکتر تهمینه باهری - دکتر عدرا جاراللهی - دکتر سیمین حسینیان - دکتر محمد رضا نادرپور - دکتر هومان نارنجیها

دبیر خانه همایش: ستوانیکم زهرا نوبهار - ستوانیکم سمیه اصغرزاده - لیلا قاسمی

فهرست میزگردهای همایش

مجموعه میزگردهای علمی همایش

«پلیس زن و مبارزه با مواد مخدر و روان گردان» / ۳

پیشگفتار / ۷

میزگرد «نقش پلیس زن در پیشگیری از جرایم مرتبط با مواد مخدر و روان گردان» / ۱۵

میزگرد «پلیس زن، زنان و کودکان و پیشگیری از جرایم مواد مخدر» / ۳۲

«الزامات اخلاقی پلیس زن در امر مبارزه با مواد مخدر و روان گردان» / ۶۱

میزگرد «پلیس زن و الزامات ساختاری

در امر مبارزه با مواد مخدر و روان گردان» / ۸۶

میزگرد «نقش الزامات آموزشی - پژوهشی پلیس زن

در امر مبارزه با مواد مخدر و روان گردان» / ۱۰۶

میزگرد «پلیس زن و مبارزه با مواد مخدر

و روان گردان در افق چشم انداز ۱۴۰۴» / ۱۳۴

میزگرد «نقش پلیس زن و مقابله با مواد مخدر و روان گردان ها» / ۱۶۸

میزگرد «ضرورت سنجی حضور مرزبان زن در مأموریت های مرزبانی

با تأکید بر مبارزه با مواد مخدر و روان گردان» / ۱۹۲

میزگرد «پلیس زن و حقوق شهروندی زنان بزهکار و بزه دیده

در جرایم مواد مخدر و روان گردان» / ۲۱۵

پیشگفتار

برقراری امنیت اجتماعی، مستلزم بهره‌مندی از منابع و نیروی انسانی مطلوب است و نقش پلیس زن در این فرایند بسیار شاخص به نظر می‌رسد. حضور زنان پلیس در جامعه امنیت جانی و اجتماعی - روانی شهروندان زن را تأمین می‌کند و موجب رضایت‌مندی شهروندان زن است. پلیس زن در تاریخ اسلام هم نقش آفرینی کرده است. برای مثال، بعد از جنگ جمل، حضرت علی (ع) چهل نیروی زبده زن را مأمور کرد تا همسر پیامبر (ص) را از عراق به مدینه برسانند. ملاحظه می‌شود زنان همانند مردان می‌توانند به رشد معنوی و تکامل روحی دست یابند و این مسئله اختصاص به جنس مرد ندارد. همانگونه که قرآن این نکته را به روشنی تصریح می‌کند «و من يعمل من الصالحات من ذکرا و انثی و هو مومن فاولئک یدخلون الجنة و لایظلمون نقیراً (نساء، ۱۲۴) هر که کاری شایسته کند چه زن و چه مرد اگر مؤمن باشد به بهشت می‌رود و به قدر آن گودی که بر پشت هسته خرماست به کسی ستم نمی‌شود».

امروزه اهمیت نیروی انسانی ماهر و متخصص مورد توجه است و زنان واجد سرمایه‌های چهارگانه فیزیکی، فکری، اجتماعی و عاطفی هستند. پلیس نیز در فرایندی مدیریتی شونده در راستای انجام مأموریت‌های خاص به کارگیری آنها را فراهم کرده و با بررسی ویژگی‌ها و توانمندی پلیس زن تعاملی صحیح ایجاد کرده است. نیروی انتظامی مسئول استقرار نظم و

امنیت و تأمین آسایش عمومی و فردی است و یکی از ابعاد اصلی مأموریت ناجا پیشگیری از جرم است. ناجا با توجه به نیازمندی شهروندان زن به پلیس زن پس از سالها اقدام به تربیت مجدد پلیس زن کرد، یکی از وظایف تصریحی پلیس زن مبارزه با قاچاقچیان کالا و مواد مخدر (تعقیب، مراقبت و دستگیری مجرمان و معتادان زن، بازرسی بدنی و وسایل همراه متهم، هدایت و بدرقه، مراقبت از زنان بازداشتی، بازجویی از متهم)، انجام امور مربوط به تشخیص هویت و بررسی صحنه جرم در جرایم زنان و شنیدن شکایت و تشکیل پرونده برای زنان و دختران حادثه دیده است. در بیشتر کشورها پلیس زن نقش بسزایی دارند. برای مثال در فرانسه مأموران پلیس زن در تحقیق و پژوهش اجتماعی نقش بسیار مهمی دارند و در ژاپن برای جلوگیری از وقوع جرم مأموران پلیس بسیار مؤثرند.

در نگاه کلی با توجه به آسیب‌ها و جرم‌های مربوط به زنان وجود پلیس زن به دلایل زیر ضروری است:

از نگاه دین و احکام (ارتباط صحیح زن و مرد در سطح جامعه)؛
توفیق در اجرای صحیح مأموریت به علت رعایت مرزهای شرعی و قانونی؛
توجه به عامل جنسیت که در تبیین علل و عوامل جرم و راه‌های مقابله بسیار مهم است (تقسیم کار بین زن و مرد در کارهای پلیسی)؛
نیاز زنان به خدمات انتظامی، تعقیب، دستگیری و مجازات زنان مجرم؛
برقراری امنیت و آرامش برای زنان آسیب‌پذیر. این امر موجب آرامش روحی و روانی و افزایش اعتماد و امنیت همه جانبه خواهد شد.

افزایش قدرت مانور پلیس در انجام مأموریت‌های محوله؛
پاسداری از کيان خانواده و تأمین حضور سالم زنان در عرصه‌های مختلف اجتماعی؛
پیشگیری و پیگیری برخی ناهنجاری‌های اجتماعی زنان؛
توجه بیشتر به حقوق زنان در جامعه؛
اهمیت دادن به مطالبات مردم که در بالابردن منزلت پلیس نقش بسزایی دارد.
صیانت از کارکنان مرد پلیس.

انعطاف پذیری و قدرت انطباق با محیط که در زنان بیشتر از مردان است. استفاده از استعداد، خلاقیت و نوآوری زنان که در سطح مطلوبی قرار دارد. ایجاد زمینه مساعد برای رشد شخصیت زن و احیای حقوق مادی و معنوی او. شرکت در سیاست گذاری و برنامه ریزی ها. اجرای برنامه های پیشگیری اجتماعی به ویژه برای زنان در معرض خطر. عامل بازدارنده (زنان از اقصاء آسیب و تهدیدپذیرند که بیشترین ارتکاب جرایم در مورد آنان رخ می دهد).

تفاوت رفتار مجرمان و بزه کاران زن و مرد؛ پلیس زن در مأموریت ها، رفتارهایی مناسب با وضعیت زنان دارد و از افراط، خشونت و ایجاد رعب و وحشت در آنان پیشگیری می کند و با زبانی در خور فهم هم جنسان خود با آنان رفتار می کند.

زنان ذاتاً مستعد کار تیمی و مشارکتی و نیز پرهیز از تعارض هستند. حس همکاری، تعامل شبکه ای، ارجحیت روابط بر ضوابط، سازگاری، جستجوگری، کنکاش و اکتشاف، توافق، همبستگی، انعطاف پذیری، مصالحه و سازش، تفاهم، از ویژگی ها و ارزش های زنانه است.

انجام بهینه مأموریت ها: کارکنان ناجا با قشرهای مختلف اجتماعی اعم از زن و مرد، کوچک و بزرگ سر و کار دارند و در صورت حضور زنان پلیس مأموریت و وظایف ناجا بهتر انجام می شود.

آموزش توسط پلیس زن: در مورد خانواده و ارتباط مؤثر همسران مانندسازی است که با ایجاد ارتباط میان اجزا می تواند نوایی زیبا تولید کند و بر عکس، نداشتن ارتباط خوب و مؤثر، میان زوجین مانندسازی است که اجزای آن به درستی در کنار آن قرار نگرفته اند و هماهنگی میان نت ها برقرار نیست و صدای گوش خراشی ایجاد می کند. اگر کسی احساس کند که این توانایی را ندارد، می تواند با شرکت در کلاس های مهارت های زندگی، رفتاری و ارتباطات بین فردی، و صحبت با افراد موفق و با تجربه توانایی فوق را کسب کند و در زندگی خود به کار

گیرد. بنابراین، زنی که این توانایی را داشته باشد، به خوبی می تواند در پیشگیری از اعتیاد همسر مؤثر باشد. این آموزش ها توسط پلیس زن بهتر اجرا می شود.

حضور پلیس زن اثراتی دارد که استمرار این فرایند می تواند در افزایش موفقیت مأموریت های پلیسی موجب افزایش اعتماد مردم شود:

حضور پلیس زن در مأموریت های انتظامی و امنیتی می تواند در زنان بزه کار این حس را ایجاد کند که با سوء استفاده از جنسیت خود و مسائل اخلاقی و شرعی نمی توانند از عواقب جرم فرار و احیاناً آثار و مدارک جرم را با توسل به روش های زنانه محو و معدوم کنند و یا به فرار سایر مجرمان کمک کنند.

در برخورد با زنان (به ویژه بزه کاران اتفاقی) نقش پلیس زن می تواند کاملاً سازنده باشد. ضمن رسیدگی دقیق به جرایم اینگونه افراد از برچسب زدن و ایجاد احساس حقارت و در نتیجه آن غلطیدن کامل به ورطه جرم و جنایت جلوگیری کند. اینگونه زنان، بدون درگیر شدن با خشونت پلیسی مردانه، هر آنچه درباره جرم و سایر مجرمان می دانند در اختیار پلیس می گذارند تا پیشگیری و مقابله آسان تری با باندهای مجرمان سازمان یافته صورت گیرد.

افزایش اعتماد مردم: حضور ملموس پلیس زن اعتماد را در مردم افزایش می دهد و مردان از مراجعه همسران خود به واحدهای انتظامی نگران نخواهند بود. از جمله اقداماتی که باید برای پلیس زن صورت گیرد:

بهره گیری از وسایط ارتباط جمعی به منظور معرفی و شفاف سازی وظایف پلیس زن. معرفی الگوی موفق زنان پلیس به همکاران زن و مرد و جامعه برای ترغیب و تشویق آنان. بررسی کارشناسی و تحلیل قوانین و مقررات موجود برای به کارگیری پلیس زن در مأموریت ها.

تبیین وظایف پلیس زن از جمله مبارزه با مواد مخدر (با برگزاری همایش و میزگردهای مختلف).

در مورد مبارزه با مواد مخدر باید اذعان داشت امنیت اقتصادی یکی از مهم ترین شاخص های جهاد اقتصادی است و در صورت ناتوانی در تامین امنیت جامعه نمی توان در مسیر جهاد

اقتصادی گام‌های محکمی برداشت. رفتار و عمل جهادی در جامعه دارای اهمیت بسزایی است و این مسئله در مورد مبارزه با مواد مخدر اهمیت بیشتری دارد چرا که مبارزه با مواد مخدر در جامعه مستلزم حرکت‌های بزرگ و جهادی است. عوامل فرهنگی و اجتماعی در جامعه نقش بسیار مهم و تأثیرگذاری در رشد و توسعه اقتصادی دارند و به نوعی مکمل یکدیگر هستند.

مواد مخدر علاوه بر جنبه‌های اجتماعی و فرهنگی دارای جنبه اقتصادی است به گونه‌ای که ما در حال حاضر علاوه بر سایر تجارت‌ها و صنایع موجود در اقتصاد جهانی شاهد صنعت قاچاق مواد مخدر هستیم که گوی رقابت را از سایر حوزه‌ها ربوده است. جهانی بودن، ایجاد بحران‌های سیاسی و اجتماعی در بسیاری از کشورهای جهان و ترویج فساد از دیگر ویژگی‌های انحصاری این صنعت است. در بعد جهانی نیز مسئله مواد مخدر اهمیت زیادی دارد. معضل اعتیاد و مواد مخدر هم اکنون یکی از چهار بحران و مسئله جهانی است و به دلیل سود سرشاری که نصیب کشورهای تولیدکننده و توزیع‌کننده این مواد می‌شود، مورد حمایت قدرت‌های جهانی قرار دارد. امروزه تجارت مواد مخدر دومین تجارت بزرگ دنیا بعد از تجارت اسلحه است. این تجارت تهدیدی راهبردی و چند چهره است و بیش از ۳۰ درصد از سود قاچاق مواد مخدر نصیب مافیای حوزه تجارت می‌شود. کشت کاران، فرآوران و عاملان اصلی قاچاق از دیگر گروه‌هایی هستند که در قاچاق مواد مخدر نقش دارند اما مافیا در این میان سود بیشتری می‌برد.

میزان خطر و تهدید مواد افیونی برای زندگی بشر، کمتر از تروریسم و سلاح‌های شیمیایی و میکروبی نیست بلکه در مواردی تهدیدی فعال اما آرام و پنهان است و حیات بشر را به نابودی می‌کشاند و بیشتر از هر سلاح کشنده تأثیرگذار است.

آنچه امروزه به عنوان مواد مخدر می‌نامند قرن‌ها پیش مثل دارو استفاده می‌شده است. در تاریخ رد پای مصرف تریاک را به عنوان داروی خواب‌آور می‌بینیم.

مواد مخدر تأثیر عمیقی بر تمامی افراد و جوامع بشری دارد. در بعد فردی، سلامت، زندگی و امنیت افراد را با خطر روبرو کرده است. در بعد ملی، رابطه مواد مخدر با جرائم، باعث بروز مناقشات، معضلات اجتماعی، تضعیف دولت‌ها و عقب‌ماندگی کشورها شده است.

مواد مخدر امنیت وجودی، امنیت ملی و امنیت فردی را مورد تهدید قرار می‌دهد. پیچیدگی

این تهدید زمانی بیشتر آشکار می شود که افزون بر موارد فوق، ابعاد فراملی (فرامرزی) و اهداف، درون مایه ها و ابعاد سیاسی و فرهنگی نیز مورد تهدید قرار گیرد.

در جامعه امروز ما مواد مخدر به شکل مسئله یا مشکل اجتماعی بروز می کند. آسیب اجتماعی، تعداد زیادی از مردم را تحت تأثیر قرار می دهد و به تدریج به تهدیدی بزرگ تبدیل می شود. برابر بررسی ها شاهد افزایش مصرف مواد مخدر، به ویژه مواد صنعتی و شیمیایی، در زنان و دختران جوان هستیم و الگوی مصرف نیز در حال تغییر است. افزایش تعداد معتادان، کاهش سن اعتیاد، فراگیر شدن اعتیاد و تأثیر عوامل فردی، خانوادگی و اجتماعی شرایط نامساعدی را برای کشور ایران به وجود آورده است. بنابراین، ضروری است از ابعاد مختلف این مسئله بررسی و راه حل هایی برای ریشه کن کردن آن پیشنهاد شود.

بدیهی است هر کشوری برای مقابله با جرایم و از جمله مقابله با مواد مخدر روش های خاص خود را دارد که در بسیاری از موارد مشترکاتی در جهان وجود دارد اما در بین همه کشورها و به رغم تجربیات موجود جهانی ما بعد از پیروزی انقلاب بر مبنای تصورات خود بدون شناخت علت ها راه های مختلفی را فتح کردیم که از جمله آنها ورود پلیس زن به این عرصه و مبارزه با زنان قاچاقچی مواد مخدر و پیشگیری از اعتیاد زنان و کودکان است.

بررسی مسائل ورود پلیس زن به ناجا نیاز به پشتوانه عملی و پژوهشی دارد و دانشگاه باید با برگزاری همایش ها و میزگردها و نیز تألیف کتب مورد نیاز امکان دستیابی به منابع ارزشمند را تسهیل کند و به لحاظ نو بودن موضوع و برای ارتقاء و بالا بردن سطح کیفی پلیس زن، نیازمند تحقیقات و پژوهش های بیشتر و به کارگیری تحقیقات برای برنامه ریزی آینده است. دانشگاه علوم انتظامی (مجمع آموزشی زنان پلیس) بر آن شد که با توجه به اهمیت موضوع فوق همایش ملی پلیس زن و مبارزه با مواد مخدر و روان گردان را با شعار «پلیس زن، خانواده پاک» را با اهداف:

تبیین نقش پلیس زن در پیشگیری از جرایم مرتبط با مواد مخدر و روان گردان

تبیین نقش پلیس زن در مقابله با مواد مخدر و روان گردان

تبیین نقش پلیس زن در کاهش آسیب های ناشی از مواد مخدر و روان گردان

و همچنین بررسی آینده پژوهی، الزامات و قابلیت‌های پلیس زن برگزار نماید. این تلاش با همکاری سازمان‌ها و نهادهای مرتبط با موضوع همراه بود و از نظرات اندیشمندان از حوزه‌های علمی مختلف بهره‌مند شد. خوشبختانه خوشبختانه این همایش مورد استقبال استادان و دانشگاهیان قرار گرفت و بحمدالله مقالات خوبی به این همایش رسید که امید است مورد بهره‌برداری قرار گیرد. جا دارد از فرماندهی محترم دانشگاه، دست‌اندرکاران در مجتمع آموزشی زنان پلیس، استادان گرانقدر و همیاران برگزاری همایش، کمال سپاسگزاری را داشته باشم.

همچنین با برگزاری ۹ میزگرد تخصصی در زمینه‌های فوق و با بهره‌گیری از افراد مجرب و شناخته شده در عرصه پیشگیری و مبارزه مواد مخدر ادبیات مناسبی برای ایده همایش فراهم شد و رهنمودهای اندیشمندان و افراد با تجربه که فرصت نوشتن مقاله را نداشتند جمع‌آوری و در اختیار مسئولین و علاقه‌مندان قرار گرفت.

دبیر همایش

علیرضا جزینی

میزگرد نقش پلیس زن در پیشگیری از جرایم مرتبط با مواد مخدر و روان گردان

ریاست میزگرد: جناب سرهنگ دکتر محمد نسل

اعضای میزگرد: آقای دکتر صفری - آقای دکتر وروایی - آقای دکتر عباسلو

تاریخ برگزاری: ۸۹/۱۰/۲۷

محل برگزاری: مجتمع آموزشی زنان پلیس

بسم الله الرحمن الرحيم و به نستعين، انه خير ناصر و معين

هدف میزگرد حاضر بررسی نقش پلیس زن در پیشگیری از بزهکاری و بزه‌دیدگی زنان کودکان و نوجوانان در جرایم مرتبط با مواد مخدر و روان گردان است. می‌خواهیم برخی از ابعاد و مولفه‌های این بحث را روشن کنیم تا انشاء... زمینه برای برگزاری همایش اصلی آماده شود. بنده ابتدا راجع به پیشگیری از بزهکاری و بزه‌دیدگی صحبت می‌کنم که پیشگیری به چه معنی است و سپس دوستان عزیز در خصوص ویژگی‌های بزهکاری و در خصوص بزه‌دیدگی زنان و کودکان و همچنین جرایم مرتبط با مواد مخدر و روان گردان بحث خواهند کرد. معنای لغوی پیشگیری، جلوگیری کردن، به پیشباز چیزی رفتن و مانع شدن است. در اصطلاح جرم‌شناسی هم، پیشگیری را عبارت از شناسایی، برآورد و ارزش‌یابی عوامل خطر جرم و اقدامات لازم و مؤثر - برای از بین بردن یا کاهش آنها - دانسته و تعریف کرده‌اند.

در زمینه پیشگیری، ما با خطر جرم سروکار داریم. پیشگیری قبل از وقوع است، یعنی جرمی واقع نشده، بلکه خطر و احتمال ارتکاب جرم مطرح است؛ در پیشگیری، این فاکتورها و این عوامل را شناسایی می‌کنیم و اقداماتی برای خنثی‌سازی اثر آنها به کار می‌بریم. در واقع به مدد علم و تجربه، پیش‌بینی می‌کنیم که چه عوامل و شرایطی منجر به جرم می‌شوند (پس، از جمله عامل اصلی پیشگیری، پیش‌بینی است). وقتی که پیش‌بینی کردیم، بعداً اقداماتی انجام